СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ | РІК XL. Ч. 61. | Джерзи Сіті, Н. Дж., вівторок, 15 березня 1932. | VOL. XL. | No. 61. | Jersey City, N. J., Tuesday, March 15, 1932. | THREE CENTS.

ДЕПРЕСІЯ ДЕМОРАЛІЗУЄ БЕЗРОБІТНИХ

ТАК КАЖЕТЬСЯ У ЗВІТІ 900 ПРАЦІВНИКІВ, ЗАНЯТИХ СУСПІЛЬНОЮ ПРАЦЕЮ.

НЮ ЙОРК. — „Велфейр Кавнсил оф Ню Йорк Сіти'' проголосила звіт про положення „нового бідака", себто тих, котрі одержують допомоги від ріжних комітетів помочі безробітним. Звіт той опирається на зізнаннях осіб, котрі займаються суспільною працею.

Такі звіти надіслали понад 900 осіб. Звіт виготовлений на підставі завважень, пороблених в зимі 1930—1931 року в яких 1,000,000 домах.

В звіті кажеться, що назагал безробітним родинам дуже важко рішитися спершу на такий крок, як простягнути руку по милостиню. Бо самі родини є того переконання, що така милостиня не має доброго впливу, а то особливо на ті родини, які не звикли жити по точно виробленому буджеті. Тому більша частина безробітних намагається за всяку ціну дістати роботу замісць милостині. Та коли тої роботи вони не можуть дістати, зачинають тоді старатися дістати милостиню і згодом дякують за все, що тільки „вижебраують", та літають з місця на місце, щоби щось добути. Вкінці вони призвичаюються до милостині й тоді вже не роблять особливих старань, а тільки ждуть на те, щоб аґенція дістала їм роботу, критикуючи аґенцію і її методи. Довге очікування на роботу згодом так нищить людину умово, що вона психічно зачинає підпадати ріжним хоробам, цілком так, як її тіло підпадає фізичним недомаганням.

ФИЛИПИНЦІ ГРОЗЯТЬ БОЙКОТОМ.

МАНІЛЯ. — З віча, влаштованого Филипинською Горожанською Юнією, вислано до президента Гувера телеграму з домаганням негайного виконання перебраного законом Джонсона зобовязання щодо признання Филипин незалежною державою. Інакше, кажеться у телеграмі, Филипинці приступлять до бойкоту товарів американських імперіялістів. Филипинську Горожанську Юнію вважають організацією радикальних елементів.

УСТУПЛЕННЯ ДИПЛЬОМАТА ЧЕРЕР ПСА.

КАРАКАС (Ненезуеля). — Британійський посол, О'Рілі, запротестував перед департаментом здоровля проти зарядження, що всі пси мусять бути заосмотрені в нашийники і намордники, коли не хочуть бути строєні поліцією.

Незабаром по протесті посол знайшов свого пса строєного. Він забрав пса до офісу директора департаменту здоровля і оставив його з карткою: „Це ваша робота. Дякую".

Наслідком цеї події прийшло до того, що британський посол мусів податися до димісії.

ЗАТОНУВ КОРАБЕЛЬ, АЛЕ ПОДОРОЖНІ ВИРАТУВАЛИСЯ.

ГЕМИЛТОН (Бермуда). — Канадійський корабель „Принс Дейвид" наїхав на скалу й затонув, але 80 подорожних виратував другий корабель, „Лейді Сомерс", котрий відбував подібну прогульку з Бостону до Бермуди.

Подорожні перебували на лодках усього яких півтори години, заки їх виратовано.

ЛИНДБЕРҐ РАДИТЬСЯ З ПОЛІЦІЄЮ.

ГОПВЕЛ (Ню Джерзи). — Чарлз Линдберґ відбув довшу конференцію з поліцією в справі дальшої акції шукання викраденої дитини. Досі всі пошукування з боку поліції, детективів і ґенґстерів не дали ніяких позитивних наслідків.

СТРІЛЯНИНА ПО СВАРЦІ ЩОДО ТОГО, КУДИ І ЯК ЇХАТИ.

НЮ ЙОРК. — Чотири хлопці й одна дівчина верталися з церкви автомобілем, а по дорозі заступили їм несподівано дорогу три хлопці, які наїхали на них автомобілем в такий спосіб, що вони малощо не розбилися до стовпа. Зприводу того прийшло між обидвома сторонами до гострої виміни слів. Перша пара поїхала далі й вступила по дорозі до малого ресторану під ч. 29 Кетерін вулиці на лонч. Вона щойно розсілася біля стола, як до ресторану впали три хлопці, котрі їм заступили передше дорогу, і почали стріляти з револьверів, ранивши кілька осіб. По стрілянині втікли, заки надійшла поліція.

РОЗДАЛИ 57 СТИПЕНДІЙ.

НЮ ЙОРК. — З Фундації Джана Ґуґенгайма, яка виносить $4,500,000, роздано цього року 57 стипендій ріжним письменникам, малярям, музикам, танцюристам, професорам і т. п. Стипендія призначена на продовження студій на один рік. Кожда стипендія виносить $2,500.

ПУБЛИЧНЕ ПОНИЖЕННЯ.

НЮ ЙОРК. — Минулої неділі проповідувано по богатьох нюйорських церквах на тему викрадення дитини Линдберґа. Стверджено як додатну сторону те, що отся траґічна подія зрушила серця загалу, але разом з тим напятновано як публичне пониження накладування з ґенґстерами в справі повернення дитини.

СТШЕЛЬЦИ ВИМІРЮЮТЬ СПРАВЕДЛИВІСТЬ.

У селі Волиця Комарева, пов. Сокаль, побилися наші хлопці з місцевими Поляками, що ходили як „Герби" колядувати. У відплату за святочну бійку закликали одного з її учасників, хлопця Білецького, до польської читальні, де його мав переслухати постерунковий. Але його „переслухали" самі Стшельци так, що він відлежав тиждень по тім переслуханню.

НІМЕЧЧИНА УЗБРОЮЄ ФРАНЦІЮ ДЕШЕВШЕ.

„Матен" приносить сензаційні ревеляції, що німецькі фірми перейняли фортифікаційні роботи на сході Франції. Німецькі фірми дають оферти за посередництвом французьких підприемств, які не мають матеріяльних засобів і радо зобовязуються до того, головнож тому, що німецькі оферти дешевші від французьких. Негайно після заключення умови німецькі підприємства спроваджують до Франції власний кермуючий персонал, почавши від інжинірів, а кінчаючи на майстрах і наглядачах, та власні машини. Фасада, твердить „Матен", французька, та за цим параваном є Німці.

РОДИННА ТРАҐЕДІЯ У ЛЬВОВІ.

При вулиці Словацького у Львові (Левандівка) Варвара Вітовська поранила 5 ударами сокири в голову свого чоловіка Івана. Мати його відобрала від Варвари сокиру, а тоді вона підрізала собі шию бритвою. Все це сталося на тлі заздрости, бо Іван Вітовський зраджував свою подругу, а в останньому часі заявив їй, що покине її на завжди. Важко раненого Вітовського перевезли до лічниці. Вітовську арештували і їй погрожує наглий суд.

НОВІ МРЯКОВИНИ ВСЕСВІТА.

Відкрили дві нові мряковини, найбільше віддалені від землі, які можна було доглянути при допомозі телескопу. За обома мряковинами слідкує обсерваторія на горі Вилсона. Обчислили, що мряковини віддалюються від землі зі скорістю 15,000 миль на секунду.

ДОГОСПОДАРЮВАЛИСЯ.

Ставропігійський Інститут у Львові з днем 1 лютого ц. р. розвязав свою бурсу, в якій мали приміщення 10 бідних селянських синів за оплатою 30 зол. місячно. Інститут відповідно до свого статута обовязаний провадити й удержувати бурсу, а тут він мотивує своє розвязання бурси невідрадним господарським положенням, що зовсім його не оправдує. Ліпше було би заощадити на видатках адміністрації, а не щадити коштом бурси.

100-ЛІТТЯ ЦИҐАРЕТКИ.

Циґаретка святкує тепер 100-ліття свого існування. Скручування циґаретки повстало мабуть у 1830 р., коли египетські війська здобули місто Акку. По здобуттю міста попались їм великі склади тютюну, а не було ні одної люльки. Тоді почали скручувати з паперу трубки, в які накладали тютюну.

ГОТУЙТЕСЯ ДО ПАТРІОТИЧНОЇ ПРОЩІ ДО ВАШИНҐТОНУ.

Зі Школи Українського Національного Танку Василя Авраменка повідомляють: З усіх сторін Америки, ба навіть і з Канади, надходять письма з висловами признання за підготовку українського свята в честь Вашинґтона на великі розміри. Деякі листи писані в такім тоні, що аж радість бере читати. А є між ними й запевнення про піддержку. З Шикаґо пише д-р Г. Скеґар, що звідтам задумує виїхати до Вашинґтону на неділю 1-го травня більший гурток танцюристів. З Клівленду обіцяли виїхати окремим босом, ще поки свято у Вашинґтоні було проголошене. Таксамо Филаделфійці думають винайміти боси. А з міста Торонто в Канаді пише Володимир Кухта та Віктор Мошук, що вони орґанізують окрему прогульку до Вашинґтону із Східної Канади. Не-українська публика вже давно запитує про тикети на українське свято, коли довідалася, що на ньому виступить Український Хор під управою проф. Ол. Кошиця. Тикети будуть незабаром готові до продажи.

НАСТУП ПОЛЬСЬКОГО КОСТЕЛА.

В якому темпі йде зріст польських костелів і парафій **на наших землях, доказ цього** знаходимо мало не що дня в польській пресі. Ось читаємо в недільному числі краківського „Курієрка", що в римокат. епископській курії в Луцьку радив цими днями під проводом епископа д-ра Шельонжа зїзд деканів з цілої волинської дієцезії, присвячений обговоренню низки справ, що дотичили ролігійно-морального стану дієцезії, несення помочи вбогим і безробітним, орґанізації навчання катехизму і богатьох інших справ першорядної ваги. На закінчення нарад пралат Птащинський, найстарший віком та урядом, підкреслив велику діяльність пастиря луцької дієцезії в **орґанізуванні нових латинських парофій на Волині і в будові нових костелів та каплиць.** Доволі згадати, що **в дієцезії було ледви 59 польських парафій, а нині є їх уже 130.** В дальшому кореспондент „Куреркa" підносить, що основування нових латинських парафій, будова польських костелів і каплиць на східних землях Річипосполитої причиняється в першу черґу до скріплювання і зросту польськости на тих землях. Очевидно!

З допису в „Курері Львовскім" (ч. 31) з Золонівщини довідуємося, що в тому повіті будують тепер нові польські костели в таких селах: Гутиско, Олесько, Пітричі, Бонишин, Ясенівці і Ґневошівка. Комітет будови тих костелів звертається з зазивом до цілого польського громадянства, щоби воно допомогло своїми жертвами завершити якнайскорше їх будову.

СЕЛО БЄ ЕКЗЕКУТОРА.

До села Кречевичі, пов. ковельського, прийшов екзекутор і забрав у селянина корову. Ціле село узброїлося в киї і вила й відібрало в екзекутора корову. А коли поліція хотіла арештувати провідників причини, селяни не дали їх поліції. Ведеться слідство.

ШЛЯХ ДО ЕКОНОМІЧНОГО ВІДРОДЖЕННЯ.

Інтернаціональна Торговельна Палата в Парижі на своїх зборах ствердила, що поки не зміниться справа з репараціями та міжнародніми военними боргами, і поки держави не перестануть відгороджуватися митними стінами одна від другої й не перестануть забороняти свобідну торговлю, годі чекати економічного відродження світа. Палата сподівається, що льозанська конференція мусить знайти шляхи до виходу з сучасної кризи, коли вона рішить знесення репарацій і міжнародніх боргів.

ЖДУТЬ, АЖ ЖІНКИ ОЧИСТЯТЬ МІСТО.

В місті Дівол, Вашингтон, не було згоди через прогибіційне питання. Шериф ніколи не хотів арештувати бутлеґерів, а як котрий з них попався до тюрми, то мейор ішов зараз його витягати. Аж тепер, кажуть жінки, буде інакше, бо вибрано мейором миссис С. Бурк, а до ради міста ввійшли три жінки.

ГОЛОД У ГРЕЦІЇ.

Всі грецькі часописи переповнені звістками про голод, який лютує в Греції. Звідусіль доходять вісти про безробіття та голод. Часопис „Катімеріні" повідомляє, що до Драми **прийшли 3,000 селян, членів** аґрарної партії. Вони відбули збори проти уряду та домагалися, щоби їм дати хліба. Ріжні бесідники нападали на владу та її орґанізацію, докоряли владі за її непорадність, що не може прийти з помічю голодним. Ухвалили резолюцію, яка осуджує владу та її орґани. Часопис „Акрополіс" признає, що господарське положення біля Кардіци та в інших околицях дуже тяжке. Нарід не має ні кукурузи ні пшениці. Селяни лишаються в місті, просять помочі від ріжних установ і кажуть, що не вернуться на село, доки не дістануть хліба або збіжа.

З КОНСКРИПЦІЙНИХ ПРАКТИК.

Перед загальним переписом населення в містечку Вербі, пов. Дубно, при уділюванні вказівок списовим комісарям — секретар волосного уряду, Сьвєнцкі, сказав: „В мисьль інструкції належи записиваць вшисткіх обивателі, назвіска ктурих коньчон сен на 'скі і цкі — як Полякуф". Звідки цей патріотичний мудрагель узяв таке, де про це написано — не знати, але такі інструкції давав.

І ЖІНКИ ПІДУТЬ НА ВІЙНУ.

Урядовий денник в Римі оголосив закон про загальний обовязок підчас війни. Закон цей передбачає, що на випадок мобілізації всі ґромадяни від 16 до 60 літ, як мужчини так і жінки, будуть покликані до оборони краю. Передбачається якнайстрогіші кари на випадок невиконання постанов цього закона.

ЩЕ НЕ ЗІБРАЛИ ТРУПІВ СВІТОВОЇ ВІЙНИ.

У французькій провінції Арра знайшли цими днями 208 трупів упавших у світовій війні вояків, що лежали дотепер непохоронені. Між ними розпізнали 66 німецьких вояків.

ПРЕЗИДЕНТ ГІНДЕНБУРҐ ОДЕРЖАВ БІЛЬШЕ ГОЛОСІВ ВІД ІНШИХ КАНДИДАТІВ

АЛЕ Й ВІН НЕ МАЄ АБСОЛЮТНОЇ БІЛЬШОСТИ Й ТОМУ НЕ ВИБРАНИЙ. ДРУГІ ВИБОРИ ПРИЗНАЧЕНІ НА 10 КВІТНЯ.

БЕРЛІН (Німеччина). — В неділю відбулися вибори президента републики. Ніодин кандидат не одержав половини, або більше половини голосів, що потрібне для вибрання на уряд президента. Тому призначено на 10 квітня нові вибори. Вибори, порівнюючи, пройшли спокійно й лише в Берліні відбулися кріваві сутички між націоналістами та комуністами, підчас яких убито одного комуніста й одного націоналіста та кількох поранено. 90% усіх виборців узяли участь в голосуванню.

Всього було віддано 37,660,377 голосів. З того президент Гінденбурґ одержав 18,661,736 голосів, Гітлер одержав 11,328,571 голосів, кандидат комуністів, Тельман, 4,971,079 голосів, а кандидат монархістів, Дістерберґ, одержав 2,517,676 голосів. Найбільшу поразку зазнав Гітлер, який усе вигукував, що тепер він прийде до влади. Гітлерівці були певні, що вони переможуть. Таксамо й комуністичний кандидат зібрав значно менше голосів, ніж можна було сподіватися, бо тепер такі обставини життя в Німеччині, що здається, що партія комуністична малаб значніше зрости.

Висліди голосування внесли певне заспокоєння в політичні кола Німеччини й тепер можна сподіватися, що другі вибори перейдуть спокійно, а Гінденбурґ одержить потрібну більшість голосів.

В ПАРИЖІ ВИТАЮТЬ УСПІХИ ГІНДЕНБУРҐА.

ПАРИЖ (Франція). — Останніми часами перед виборами в Німеччині французька преса уділювала багато місця німецькій передвиборчій кампанії. Підчас виборів минулої неділі всі вулиці Парижа були заповнені натовпами Французів, які чекали вислідів виборів у Німеччині. Газети ввесь час випускали бюлетини про хід виборів.

Відомости, що Гінденбурґ збирає більше голосів, ніж Гітлер, викликали серед Французів велику радість та ентузіязм. Всі витали успіхи того, котрий колись вів армію проти Франції й котрого Франція та інші держави-антанти хотіли поставити перед міжнародній суд як виновника війни.

З „БАТЬКІВЩИНИ РОБІТНИКІВ" ВИГАНЯЮТЬ РОБІТНИКІВ.

МОСКВА (СССР).—Багато кваліфікованих робітників закордоном, наслухавшись, що в радянській Росії нема безробіття й потрібно кваліфікованих робітників, стараються попасти в Росію, щоб знайти собі там працю. Багато таких робітників приїхало на туристичні візи, які легко видають закордоном через спеціяльні туристичні бюра.

Частина таких туристів, лишається надовше в Росії й підшукує собі працю, знаючи, що большевики оголосили Росію „батьківщиною всього робітництва". Тепер радянський уряд видав декрет, що всі туристи, які лишилися довше в Росії й стали до праці, мають бути негайно видалені з Росії. На майбутнє роботу зможуть одержувати лише ті туристи, яким це буде спеціяльно дозволене і які залишаться на постійне життя в Росії. Цим багато робітників-туристів поставлено в тяжке становище, бо в них нема засобів на поворот за кордон і нема тепер можливости щось заробити.

Радянський уряд попереджає, що робітництву, котре привикло за кордоном до інших умовин праці, а особливо життя, ніж ті, що тепер існують в Росії, буде дуже тяжко пристосуватися до життя, яке ведуть російські робітники. Воно такого низького мірила, що його можуть витримувати лише російські робітники, які здавна звикли до тяжких умовин.

СМЕРТЬ КРІҐЕРА ПОТРЯСЛА ФІНАНСАМИ ВСЬОГО СВІТА.

БАЗЕЛЬ (Швайцарія). — Смерть шведського короля сірників, Кріґера, що застрілився в Парижі, викликала переполох у світових фінансових колах. Майже всі держави бояться паніки на біржах з акціями тих підприємств, якими керував Кріґер. У Швеції король скликав спеціяльне засідання парляменту й уже проголошено мораторію на всі борги підприємств Кріґера.

Дехто сподівається, що на біржах обійдеться все ґаразд й паніка, що вже почалася, скоро спиниться, бо причиною самовбивства Кріґера була не фінансова трудність, а хвороба серця. Він застрілився в Парижі по приїзді з Америки, коли лікар сказав, що в нього серце стало слабе.

БУНТУЮТЬСЯ ПРОТИ УРЯДУ МАНДЖУРІЇ.

МУКДЕН (Манджурія). — Вслід за бунтом в Тангельго проти нового уряду Манджурії й проти проголошення незалежної держави, вибухло такесаме повстання Китайців на стації Манчулі, положеній на кордоні з Росією. Китайські жовніри розгромили крамниці та інші інституції, а також напали на Японців та сторонників японської інтриґи.

Китайські ґенерали, сторонники „незалежности" Манджурії, та Японці стараються вгамувати ці повстання та не допустити до нових.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.
Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПРО „ГАЛИЧАНСЬКУ" МОВУ

Вікове наше поневолення під рішними займанцінами стало причиною цього, що на землях Великої України і в Галичині витворювалася наша літературна мова під різними впливами. Натиск з боку наших історичних ворогів був спрямований на знищення не тільки нашої політичної відрубности, але й нашої культури, а зокрема ще й мови. Над усунення отих ріжниць щодо мови працювали наші вчені вже до війни, працюють і тепер. А за нашої державности запанувало між „Галичанами" таке соборницьке одушевлення, що ті, котрі перебували на Великій Україні, навіть почали писати деякі букви на придніпрянський лад. Памятаємо, як то „модним" було тоді вживати слова „зараз" на означення галицького „тепер", хоч саме це слово якраз не надавалося до „відгаличанщення" мови. Та важною була тут ота добра воля, яка змагала до негайної соборности на кождім полі, навіть щодо мови.

Ота справа мови є ще й далі актуальною і буде нею надовго. Остаточно полагодить її наука. І тому треба тішитися, що навіть у теперішних невідрадних обставинах є люди, які над цею справою працюють. Бо отся наукова праця є теж великим помостом до обєднання нації, бо усуне згодом ті дрібні ріжниці, які не повинні бути і які дають дуже часто притоку до цього, що саме через мову одні добачують у других під культурним оглядом „Москалів", „Галичан" і т. д.

Коли річ про літературну мову в Галичині, то про неї написав недавно проф. Іван Огієнко таке, яке варта всім нам запамятати, а саме:

„Історія її цікава й повчаюча, бо глибоко відбиває політичну історію свого народа. Літературну мову в Галичині в наш час зовсім недоцінюють, а це шкідливо відбивається на розвиткові цілої літературної мови. Справа в тім, що власне тут дуже добре заховалася стара наша літературна мова, що базувалася і базується на західно-українській живій мові. Надзвичайно цікавий наголос української мови в Галичині: це стародавній наш акцент і нехай наші поети, за прикладом Франка, не спішать міняти його на східно-український".

Так пише учений з Великої України, додаючи, що українські імігранти з Великої України „багато скористали з „галицької" мови, може навіть проти волі власної", та що „літературна мова Галичини, яка розвивалася без перерви, має дуже багато таких виразів для духового словника, котрих східноукраїнська мова не знає".

КОНФЕРЕНЦІЯ ОБМЕЖЕННЯ ТА ЗМЕНШЕННЯ ЗБРОЄННЯ

(Від нашого кореспондента).

Нема сумніву, що нинішня женевська конференція належить до найбільших світових подій, які зазнало людство протягом свого історичного розвитку. У всякому разі ця конференція, яку підготовляла особлива комісія Ліги Націй протягом пятьох років, є найважливішою подією після паризької мирової конференції.

Це інша річ, чи женевська конференція справді розпічне нову епоху в історії людства. Сьогодня ще було б передчасним твердити, що вона виправдає ті надії, які покладають на неї пацифісти всіх країн. Це передусім тому, що проблема обмеження та зменшення зброєння надзвичайно обтяжена тими мировими договорами, які являються, так мовити, спадщиною паризької конференції. Дальше тому, що Східня Европа ще й нині знаходиться у стані пригаслого вулькану, який завтра або позавтра може знову розпічне вибухати з великою силою. Нарешті, військові події на Далекому Сході теж у значній мірі зменшують рожеві надії на постійний світовий мир, без якого безперечно не може бути й мови про справжнє роззброєння.

Навпаки, сучасна затяжна господарська кріза з конечністю примушує всі країни шукати певного порозуміння, бо всім нині ясно, що дальше невпинне зброєння не лише посилює господарську світову крізу, але й загрожує новими конфліктами, які можуть довести людство до ще більшої катастрофи, або навіть до загибелі. Так принаймні твердять військові фахівці, на думку яких остання европейська війна була дитячою іграшкою у порівнанню з тими неймовірно жахливими засобами збройної боротьби, якими за останні роки збогатилися ріжні країни для нищення людей, міст та цілої нашої цивілізації.

Ваш кореспондент вже протягом трох тижнів слідкує за розвитком праці женевської конференції, яка розпочалася 2. лютого промовою Гендерсона, президента конференції. За цей час шляхом особливих деклярацій висловили свою думку на проблему обмеження та зменшення зброєння делегати всіх країн світа. Крім того вислухано деклярацій Спілки Товариств Ліги Націй, соціялістичного інтернаціонала, міжнародного робітничого союза (амстердамського) та ріжних жіночих спілок. Між іншими останні передали президії конференції безліч петицій у справі роззброєння, під якими знаходиться понад 8 міліонів підписів.

Взагалі доводиться ствердити, що на конференції панує пацифістичний настрій та помічається добра воля дійти до якогось порозуміння. Не дивно, бо всі делегати відчувають величезну відповідальність перед будучиною. Ні одна країна не бажає, щоб конференція закінчилася таким банкротством, як це сталося зі світовою господарською конференцією, яка відбулася в Женеві в 1927 р. Адже всі нині упевнилися, що сучасна господарська кріза досягнула таких нечуваних розмірів якраз в наслідок невдачі тої конференції. Таксамо всім ясно, що невдача европейської конференції відносно митного замирення, яка відбулася в Женеві в 1930 р., у великій мірі причинилася до тої, так мовити, митної війни, яка фактично сьогодня відбувається повсюди та ще більше ускладнює господарський хаос у цілому світі.

Хоч на конференції й панує добра воля прийти до загальної згоди у справі роззброєння, проте вже з деклярацій ріжних країн виявснилося, що вони не мають належної одностайности у своїх поглядах на проблему. Пояснюється це тим, що міжнародне становище країн дуже ріжноманітне, а крім того вони мають досить розбіжні погляди на сучасне „статус кво". Велику ролю відграє також той факт, що частина країн вже й нині в наслідок певних міжнародних договорів, так мовити, роззброєна, що чимало країн не посідають тяжкої офензивної зброї та взагалі не мають власної військової промисловости, тоді як інші узброєні до зубів та бажають і в будучині зберегти за собою нинішню мілітарну перевагу.

Тому не дивно, що на роззбройній конференції вже намітилося три ріжні групи. Одна з них висловилася досить категорично не лише за обмеження зброєння, а також за радикальне його зменшення, домагаючись певної рівности. Друга, годячись на обмеження зброєння, з великою резервою ставиться до зменшення на засаді рівности та домагається створення міжнародньої мілітарної сили, за допомогою якої Ліга Націй малаб спроможність захищати сучасний стан. Мовляв, китайсько-японський конфлікт яскраво свідчить, що без такої сили Ліга Націй нічого не може зробити для безпеки націй. Нарешті третя група намагається „добитися єдности шляхом компромісу та вважає базою для порозуміння проєкт, вироблений комісією Ліги Націй.

Роззбройна конференція вже відбула свій перший етап, себто декляративну частину, і перейшла до другого, а саме до праці ріжних комісій, які мають детально розглянути та розробити згаданий проєкт Ліги Націй. І лише після цеї дуже важкої праці, яка протягнеться мабуть аж до травня, знову збереться пленум роззбройної конференції.

Тому саме сьогодня ще важко сказати, чи виправдає конференція надії всіх пацифістів. Проте вже й нині можна твердити, що конференція закінчиться певним компромісом. Себто мабуть не виправдаються пророкування песимістів, що роззбройна конференція закінчиться нічим, але не здійсняться також мрії оптимістів, що вона причиниться до негайного радикального роззброєння та забезпечить постійний мир у світі.

Ні, ідучи за прикладом вашингтонської і лондонської конференцій у справі зменшення морського зброєння, женевська конференція мабуть лише встановить певні межі зброєння взагалі, а крім того може заборонить уживання підчас збройної боротьби хемічних та бактеріольогічних середників, як також військових літаків.

Вже значно менші вигляди на успіх мають проєкти заборони користування підводними човнами та так званою тяжкою офензивною зброєю, як тенки, панцирники, великі гармати, тощо. Проте не виключене, що в цій справі теж прийде до порозуміння на засаді певного ключа відносно зменшення цього роду зброєння.

Принаймні такі погляди панують у провідних колах роззбройної конференції, які уважають, що до радикального роззброєння можна прийти лише етапами, а не відразу. Мовляв, цим равом женевська конференція повинна добитися передовсім обмеження зброєння та витворити атмосферу морального роззброєння, щоб таким чином усі нації перестали боятися за свою безпеку. А вже згодом за кращих обставин та в умовинах більшого взаємного довіря можна буде зробити значно радикальніший крок в напрямі до загального роззброєння.

Ми уникаємо покищо висловлювати власну думку відносно долі цеї женевської конференції. Зазначимо лише, що вона може мати велике значіння для будучини української нації, яка знаходиться нині в стані поневолення та готується до визвольної боротьби. І справді, колиб женевська конференція заборонила користування літаками, хемічними та бактеріольогічними середниками, як також тенками та тяжкими гарматами, то наша нація безперечно значно скорше та головно з меншими жертвами здобуде собі волю та державність.

Адже наші історичні вороги нині у великій мірі коштом української нації узброїлися до зубів взагалі, а головно посідають дуже небезпечні для нас знаряди збройної боротьби, тоді, як наша нація у слушній час не матиме цеї техніки.

Тому з нашого погляду, як загальне зменшення зброєння, не кажучи вже про радикальне роззброєння, а також заборону чи принаймні обмеження уживання офензивної зброї, являються дуже бажаними та корисними для нашої визвольної боротьби.

Женева. **В. Богуш.**

УКРАЇНСЬКА ПРЕСОВА СЛУЖБА.

Від липня минулого року видає Українська Пресова Служба (УП) регулярно в німецькій мові витяги з української преси Західньої України, Буковини, Бесарабії, Закарпатської України, Полудневої Америки, Злучених Держав, Канади й еміграції в Европі. Переклади, зглядно короткий зміст чи важливі вістки подаються без коментарів. В той спосіб дається змогу заінтересованим в українській справі чинникам, що не знають української мови, поінформуватись про положення на українських землях прямо в доступній їм світовій мові. Ця праця знайшла в чужині широкий відгомін. З огляду на це У. П. С. приступає в короткому часі до видавання подібних витягів з совітської української преси.

З нинішним днем починає У. П. С. (УП) видавати окремі бюлетени - повідомлення для української преси. В першу чергу будуть подаватись відомости про відношення ріжних держав та націй до української справи, голоси чужої преси про Україну, відомости з життя української еміграції, а відтак цікаві новини з життя чужини, з техніки, культури і т. п. Ці бюлетени будуть появлятись по можливости регулярно і в ріжних розмірах, в залежности від матеріялу з ріжними додатками (окремі статті, інтервю, огляди і т. п.)

На цьому місці складає У. П. С. щиру подяку всім тим, що досі радою чи ділом причинились до розбудови цілого діла, а передовсім українській еміграції в Злучених Державах та Канаді, і всім тим редакціям та видавництвам, що попирають працю У. П. С. надсиланням своїх видань і важливіших відомостей. До всіх редакцій та видавництв звертаємося з проханням, пересилати для У. П. С. їхні видання, газети, книжки та ріжні інформативні матеріяли на адресу „Українського Бюра" для використання їх для загального добра української справи. — (Українська Пресова Служба (УП).

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

В. М., Водервліт, Н. Й. — Це є такий час, коли дописи зі звітами про жертви залягають по місяцеви і більше. Їх так багато, що годі інакше.

Яргорин.

НАД БОГОМ-РІКОЮ

(Історичне оповідання).

(Докінчення)

(12)

Як би не огонь, що бухнув з вікна, то в темноті може би був і приховзся попід стіну в сад. Тепер, при світлі вогню, якись козак побачив його і пізнав, що то райтар. Пустився за ним і допав його в саді. Догадався, що то він підпалив двір, отже зараз заплатив йому за се оловом.

Вернімся до товаришів Бігуна в хвили, коли він від них відїхав і Чепур почвалав його тропою.

Чепур спинив коня перед буком, поваленим поперек дороги. Скочив з коня і відвів його на бік в кущі. Там привязав його і сам пішки пішов далі. Під фіртку саду Делятицького зайшов саме тоді, коли Бігун входив у хату. Заліз у кущі і ждав терпеливо. По довшій хвилі почув свист. Домірковався, що то Бігун свище по коня. По хвилиночці кінь Бігуна перескочив огорожу саду близь коло нього. Як би два-три пальці ближче до нього, був би задним копитом розбив йому голову. Чепур був свідком, як райтари гнали і стріляли за Бігуном. Був свідком, як його вели назад.

Чепур зараз пустився назад. Саме коло того поваленого бука побачив застріленого Бігунового коня. Скочив у ліс до свого коня. Вивів його на дорогу і почвалав назад до своїх товаришів, щоби сотникови переказати, що сталося з Бігуном. Не далеко гнав, бо сотня вже підходила під хутір Делятицького. Коли Чепур сотникови розказав, що бачив, сотник вислав кількох звідунів, щоби підійти під хутір і придивитися, де стояли вартові, та куди непомітно можна би пробратися під двір і вікна будинків.

Звідуни пішли пішки. Решта війська, не зіскакуючи з коней, ждала на вісти, які принесуть звідуни. Коли сі вернулися, третину сотні Сумич вислав просто дорогою, кажучи їм задержатися пару кроків від фіртки, щоби не бачили їх вартові, і заждати аж до хвилі, коли почують тупіт коней по тім боці хутора. З двома третинами сотні Сумич обїхав хутір і цвалом влетів на обійстя.

Стріл Бігуна до ротмістра прискорив наскок тих козаків, що сиділи скриті в хащах перед фірткою. Окружені з усіх сторін, райтари не мали куди втікати.

Від вогню, що бухав з вікна, займилася криша. Будинок був деревляний, оже не лиш для нього не було ратунку, але й для всього того, що було в хаті. Така жара била на далеку відстань, що й до криші, яке ще не горіло, ніхто не годен був приступити, щоби з хати дещо виратувати. На біду став дути сильний вітер, ще й в сторону інших будинків Делятицького. За пару годин на місці, де була хата, з купи попелу сторчали тільки муровані печі і комини. Не бачучи Делятицького ні його родини, козаки зразу думали, що всі погибли або живцем згоріли з хатою. Лише Бігун, котрий чабапом перестеріг був Делятицького, домірковався, що вона захистилася десь в якімсь скритку. Челядь потвердила се, кажучи, що Делятицькі скрилися в пасіці, в малій хатині пасічника. Сотник післав по них, щоб вертались, бо вже небезпеки нема.

Сумич ще не скінчив своєї роботи, бо гармати, по які післав був ротмістр, мабуть вже були десь недалеко. Сотник приказав своїм козакам зараз лягати спати, бо за пять годин рушать далі в похід. Приказ виконали всі охотно, бо всі вже дві ночі не спали. Тільки один Бігун викрався і пішов до пасіки, щоби Делятицькому... не так Делятицькому, як його карookій донечці розказати, що сталося в їх хаті і з їх хатою.

Делятицький не рвав собі волосся, коли довідався, що все його майно пішло з димом. На щастя, вся худоба була ще в степу. Зрештою і він і його подруга казали, що найбільшим їх маєтком є їх діти. Коли позирали на свою Марину і на Бігуна, тішилися надією, що сей їх маєток вкоротці побільшає.

По кількох годинах відпочинку військо рушило в новий похід; як надіялися, в похід недалекий.

Делятицький лишився в своїй пасіці, щоби тут дожидати повороту своїх синів. Він разом з ними хотів нарадитися, що їм далі робити: чи тут на згарищах старої хати будувати нову, чи шукати ліпшого, безпечнішого місця.

На другий день, коли сонце вже щезло за лісом, сотня Сумича була назад на місці, де перше стояв двір Делятицького, і на двох возах тащили дві гармати.

По пятах польського віддїлу, що до ротмістра конвоював гармати на зруйнування Гарду, ступав малий гурток козаків, в якім були також оба сини Делятицького. Гурток був заслабий, щоби вдарити на Ляхів. Аж коли надійшов Сумич, Ляхи дісталися між два вогні і гармати опинилися в руках козаків. З цілої роти Ляхів, що ішли на зруйнування Гарду, не лишився ніхто в живих: одні погибли на хуторі Делятицького, решта при обороні гармати.

Від Сумича оба молоді Делятицькі вчули, що сталося у них в хаті. Бігун став їх підмовляти, щоби батькови радили перенестися на безпечніше Запороже. Вони доміркувалися, чому Бігун так їм радить. Він щось зачасто і затепло згадував їх сестру Марину.

В пасіці Делятицького зібралася родинна рада. Оба молоді Делятицькі і Бігун, котрий вже також зачислявся до родини, були за те, щоби худобу перегнати на Запороже і там осісти. Марина, розуміється, була тої самої гадки. Батьки, котрі вже жили тільки для дітей, згодилися. — Надіялися, що на вільнім Запорожу, при своїх дітях доживуть спокійно віку.

Рафаїл Мартенко.

ГНІДА ВТІКЛА З КОМУНИ

(Малюнок з життя на радянській Україні).

Як Грицько ішов у повстання до отамана Клепача, то зосталась баба Гапка, його мати, сама, як палець у хаті. Узяв Грицько вороного коня, прилаштував до нього старе козацьке сідло, що ще прадід на гориці поклав, і прощаючись з матірю сказав:

„Дожидайте, мамо, що на коні прийду. А не прийду, то в грамату нехай дяк запише, а ви хреста на городі поставте".

Тільки його й бачила Гапка. Від того часу багато людей проходило й проїздило повз бабину хату. І не на одного крадькома вона поглядала: все їй ввижалася висока, гнучка постать Грицькова. І нераз увечері, коли вона звичайно доїла свою чорну корову „Німкиню", їй учувався Грицьків басуватий голос і веселий сміх.

Вона не вірила тому, що казали, ніби Грицька десятьма кулями прострілили „босовики" коло стації Пятихатки. Не вірила і не веліла записувати Грицька в граматку на упокій душі, хоч дяк Мелетій Антипович, або, як його знали в селі, „маленький анцибол", нераз з умоченим у чорнило пером сумним голосом запитував, чи не треба записати „єдиное драгоє чадо" в грамату.

Не вірила, тай годі.

„Ще вернеться на коні" — думала собі і вперто вглядала. На стіні в хаті висіла його фотографія по козацькому фотографія по козацькому вбрана, з шаблею при боці, в шапці на бакир, під прапором, на якім стояло „За вільну Україну".

Квітчала баба Гапка ту знимку васильками й барвінком, рушником білим, вишиваним прикрашала. Син весело й бадьоро дивився на матір зпід жовто-синього прапора і їй здавалося, що вона з живим розмовляє. І пісню його улюблену співала, дивлячись на образ свого сина:

Пора мене, мамо,
Та пора й оженити,
Та прийде нічка темна,
Ні з ким говорити.
Ой на тобі, синку,
Та рубля золотого,
Та купи собі, синку,
Коня вороного,
Та постав у станочок,
Та говори до нього.
Ой, коню мій, коню!
Та запродам я тебе
Та молодій шинкарці
Гей за горівочку.
Ой, пане мій, пане,
Та пане-отамане
Ой не продавай мене
Подумай за мене.
Як ми утікали
Та битими шляхами,
Гей за нами гнались
Турки із Ляхами...

Далі вона не співала: солоні слъози очі заливали й текли зморшками, як дощова вода борознами по ріллі у велику зливу.

„Ой, нема його, нема" — шептали бабині губи: „Десь

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

КАРНЕҐІ, ПА.

Нове дівоче товариство.

Читайчи українські часописи, нераз стрічаємо, що по інших громадах є зорґанізована молодіж в товариства. Радо читати, як та молодіж працює для добра своєї громади й свого народу. А в нас у Карнеґі було цілком інакше. Наша молодіж була незорґанізована, і, хоч бажала сього, то ті, що мають першенство і духовний провід, не інтересувалися нею, хіба тільки, щоб звінчати.

Та тепер у нас наступила перемінa. В січні ц. р. прибув до нашої парохії новий священик, о. М. Кучер, котрий скоро пізнав, що молодіж не має свого товариства, а тому вона на все байдужа.

Дня 1 лютого б. р. був скликаний перший дівочий мітінґ, на якім було 64 дівчат. Вступне слово на мітінґу виголосив о. Кучер. В своїй промові він сказав: „Дівчата ви самі відчуваєте брак товариства дівочого. Ви мусите мати товариство й належати до нього, бо коли не буде товариства при нашій українській парохії, то ви підете до товариства іншої народности. Ми, Українці, багато стратили молодіжи, бо завчасу про неї не подбали. Тому, дівчата, ви застановіться добре, бо нам у Карнеґі треба дівочого товариства. Та уважайте, що товариство не є на те, щоб ви мали лише розривку й добрий час, але опісля ви все полюбите й всякі трудноші поборете. Ми, Українці, хвалимося, що нашого народу є поверх 40 міліонів і ми тим гордимося. Але спитайте, дівчата, себе самих, чи ви хоч трохи знаєте історію нашого українського народу? Правда, що ні! Тож ви того всього маєте навчитися в товаристві. Дальше, ви стрічаєтеся з молодіжю іншої народности і та молодіж є горда зі своєї народности й держави свого народа. Чужа молодіж спитає: де є край ваших батьків, які прибули сюди на вільну землю Вашинґтона? Щож ви їм скажете? Хіба одно: „в старім краю". Тому, дівчата, ми не маєми бути засоромлені перед другими, ви все те мусите знати. Тож ви мусите учитися української ґеоґрафії. Дальше, інші народи хваляться своїми поетами, своєю літературою, а чиж чиж думаете, що ми без літератури, або що наша література бідна? Ні, наша література дуже богата й ми повинні знати її хоч трохи, а ви маєте вчитися її. Рівнож український нарід дуже богатий своїм мистецтвом, а дівчата повинні знати одну дрібку з нього, повинні навчитися гарно вишивати. Дальше, ми маємо давати концерти. Тож мусимо учитися співати і маємо учитися давати представлення. Правда, я вичислив там багато обовязків, але вони будуть вам милі, бо то для вашого добра, а крім того ви будете в товаристві мати багато розривок і час буде вам проминати весело. Тому прошу вас і завзиваю, не будьте байдужними, а зорґанізуйте собі товариство й вписуйтеся до нього численно".

Дівчата відповіли, що годяться на все. Тож нове товариство названо „Українське Дівоче Товариство св. Ольги" при церкві св. Петра й Павла в Карнеґі. Опісля вибрано уряд і статутову комісію, яка мала опрацювати статут і предложити його до ухвали 18 лютого на загальнім мітінґу. На тім мітінґу прочитано статут і справлено. Він є досить строгий, бо кожда дівчина, яка вступає, складає приречення, що вона вступає добровільно, бо знає обовязки товариства і свідчить своєю честю, що всякі зобовязання буде сповняти совісно й чесно.

До товариства належать тепер 124 дівчат. До нього мають право належати дівчата, яким скінчиться 14 рік життя.

Що четверга дівчата мають сходини, на яких викладається літературу українську, історію і ґеоґрафію. Виклади має о. М. Кучер. Рівнож при товаристві є курс українських вишивок. Не всі дівчата ходять на той курс, бо лише 40 дівчат. Лекції вишивок відбуваються, що середи, а курсом проводить пані Юлія Кучер. На тім курсі дівчата вчаться вишивати півхрестиками, хрестиками й гладко.

Місячні мітінґи відбуваються кождої неділі по 15.

Опікунами товариства є о. М. Кучер, пані Ю. Кучер і пан С. Яґело, дякоучитель.

Хоч наше товариство так коротко істнує, але воно вже дало одно підприємство, а то баль, який відбувся 1 березня б. р. Баль відбувся з великим успіхом. Часть доходу товариство призначило на Рідну Школу, а коли делеґат від Рідної Школи, п. Л. Ясінчук, буде у Карнеґі, то товариство йому гроші передасть.

В недовгім часі товариство має відограти представлення, а в маю (травні) має відсвяткувати торжественно „Двісталітні Роковини Уродин Юрія Вашинґтона, першого президента Злучених Держав".

При нашій українській парохії св. Петра й Павла орґанізуються й інші молодечі товариства, як старших хлопців і молодої дітвори від 8 літ до 14 літ, та про них ми не пишемо, бо віримо, що вони самі про себе напишуть.

Ми віримо, що наше товариство буде гарно розвиватися й працювати буде щиро для добра парохії й українського народу.

Всім молодечим товариствам в Пітсбурщині засилаємо привіт, а до тої молодіжи, яка ще не зорґанізована, шлемо заклик: орґанізуйтеся в товариства, просвічайтеся і працюйте на славу і честь поневоленого українського народа. Всі вперед і ніхто най не полишається позаді!

За уряд Українського Дівочого Товариства св. Ольги:

Настуня Венґрин, предс.,
Катруся Галущак, секр.,
Маруся Микита, кас.

ЛИСТИ З КРАЮ.

ЛИСТ З РАДЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Дорогий Товаришу!

Дуже жалую, що дався збаламутити обіцянками соціяльного забезпечення в Совітах, де панує тепер неймовірна нужда серед робітництва. Уявити собі не можеш, в якому пеклі живу. Як я Тобі писав давніше, я приїхав з трома товаришами жити в комуні.

Тож тепер тобі напишу, як то тяжко жити в большевицьких обставинах і порядках. Як ми приїхали до тої нещасливої большевії, так зараз нас зігнали до великої шопи (клуні). Їсти давали так, щоб не здохнути, а спати мусіли на землі, з чого нарід дуже поперестуджувався й сильно похорував. Ми три „Американи" врадилися пошукати відповіднішого мешкання; знайшли ми в одній бічній вулиці, але ліжка не було. Ми рішили купити хоч одно ліжко для нас трох. Зайшли ми до державної крамниці „Мосторг", бо в приватних ніяк не купиш. Та й у державній крамниці не легко ліжка купити, хоч є їх там кілька з пігненого заліза, та хай і пігнене, аби було. Спитали ми, скільки таке ліжко коштує. Нам сказали, що кожне ліжко коштує 300 рублів.

Урядник склепу зажадав від нас свідоцтва від пробойової бриґади, себто від найзавзятіших комуністів, котрі виконують другу пятилітку. Коли ми йому відповіли, що ми недавно з Америки, тоді він каже: „Мусите мати позволення від Комісаріяту заграничних справ". Коли ми й про те постаралися з великим трудом і ліжко купили, то довго радилися, як його занести, щоб на дорозі не відобрали. Все одно, понесли. На дорозі стримала нас ватага людей. Вони окружили нас і з дива не можуть вийти, питаючи: „Де ви купили? Хто вам продав?" Що тепер робити? Але один з нас крикнув: „Особистий дозвіл ми дістали від Комісаріяту заграничних справ"!

І так Друже, так нам вдалося занести ліжко до мешкання.

Ось так то діється в пролетарськім раю. Між робітництвом кружляють певні вісти, заповідаючі революцію, повалення большевицької диктатури, зненавидженої всіми, як робітниками міськими так і сільськими. Стрічався я з одним старшиною червоної армії, котрий говорив мені про близьку революцію й самостійну Україну. Каже: „Армія не радо сповняє прикази, мордує тайну жандармерію „чека", й чекає в скорому часі перевороту".

Тимчасом здоровлю тебе й твою родину. Можливо, побачимося незадовго, а покищо гаразд! Адреса тасама. Прошу дуже, не давай нікому моєї адреси!

Твій товариш **Н. Н.**

Яка то добродійна річ — праця, особливо, коли знаходиш заохоту.

(Т. Шевченко).

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ЗІГЛЕР, ІЛЛ. Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 377, повідомляє своїх членів, що мітінґ відбудеться в неділю, 20 березня, в годині 1.30 попол. в Мих. Гр. Олексяка, 6 Орчард ул. Проситься всіх членів явитись і вирівнати свої місячні вкладки, щоб уникнути суспендування. — М. Пашко, предс.; Я. Миґелич, кас.; М. Гр. Олексяк, секр.

МІННЕАПОЛІС, МІНН. Тов. Зап. Січ, від. 385, повідомляє своїх членів, що квартальні збори відбудуться в неділю, 20 березня, зараз по Сл. Божій, 10.30, в церковній гали, 6-та і Юніверзити Еве. Н. І. На опрядку нарад будуть важні справи. Не явившийся член заплатить кару після статута. — Іван Кіт, предс.; Олекса Козак, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Сестр. Неп. Зач. Пр. Діви Марії, від. 112, повідомляє своїх членкиць, що місячні збори відбудуться 20 березня, зараз по Богослуженню, в гали церковній на Калидж і Вест 7-мій ул. Присутність кождої членкиці є конечна, бо є важні справи до полагодження. Довгуючі членкиці, коли не вирівнають свої хзалеглостей, будуть суспендовані. — К. Габрівська, секр.

МІЛВОКІ, ВІС. Тов. ім. Ів. Франка, від. 103, повідомляє усіх своїх членів, що мітінґ відбудеться в суботу, 19 березня, в годині 6-тій ввечір. Кождий член обовязково повинен явитись, бо є важна справа до полагодження. Довгуючі члени зволять вирівнати свої довги, бо в противнім разі утратять права. Не явившийся член підляже карі після статута. — Іван еБрезовець, секр.

СТ. ЛУІС, МО. Бр. св. Володимира, від. 179, повідомляє всіх місцевих і позамісцевих членів, що квартальний мітінґ відбудеться в трету неділю, 20 березня, в годині 1-шій попол. Проситься всіх членів прийти і вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — М. Бартіш, предс.; М. Кульчицький, кас.; В. Голдак, секр.

ШИКАГО, ІЛЛ. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 252, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 20-го березня, в годині 12.30 пополудни, 1944 Вест Ірі ул. Проситься всіх членів прибути на сей мітінґ в справі допомоги безробітним членам з У. Н. Союза. Є і другі важні справи до полягодження. — Віан Магас, предс.; Мик. Читвінський, секр.

ЛОРЕЙН, О. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 34, повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться 20 березня, в годині 2-гій пополудни, під ч. 2441 Іст 29 улиця. Кождий член має явитись і заплатити свою вкладку на мітінґу, або заявити, що заплатить по мітінґу. По мітінґу прийметься вкладки тільки від тих членів, котрі на мітінґу заявлять, що заплатять по мітінґу, і від таких, котрі з дуже важної причини не могли явитись на мітінґ. Вкладки до У. Н. Союза будеться відсилати по неділі 29 березня. Члени, котрі не будуть поступати після відділових ухвал, будуть суспендовані, бо у відділі мусить бути порядок. — Н. Фрелик, предс.; І. Гіль, кас.; Д. Колачко, секр.

АКРОН, О. Бр. Сош. св. Духа, від. 295, повідомляє своїх членів, що квартальний мітінґ відбудеться в неділю, 20 березня, в гали церковній, в годині 1-ій пополудни. Обовязком є кождого члена прибути на сей мітінґ, бо є важні справи до полагодження. — М. Філяс, предс.; О. Цепко, кас.; П. Славич, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Бр. св. О. Николая, від. 175, подає до відома усім своїм членам, що квартальний мітінґ відбудеться в неділю, 20 березня, точно в годині 12.30 по полудне, в гали при Кліперт ул. Проситься прийти на час, бо є важні справи до полагодження, як місцеві так і Союзові. Головний урядник здасть справоздання з засідання Гол. Уряду. Пригадується членам, щоби не занедбували плачення своїх вкладок, а коли не можуть заплатити, то щоб прийшли повідомити, щоби їм зачекати. Взивається родичів, котрих діти ще не вписані до У. Н. Союза, вписати їх, а котрих діти в Мол. Союзі мають вже 18 літ життя, переписати до старших членів. — П. Пошивак, предс.; В. Шеремета, кас.; В. Бартош, секр.

забарився парубок, загулявся; вже пять років минуло, а його не чути. Уже й ті дівки, що він до них женихався, однки носять та малих пуцвірків у колисках гойдають... Синочку мій, відкіль, із якого краю тебе виглядати? Де, в якій землі тебе білі ноги носять? Летілаб до тебе хочби отим горобляном, що на небі попід сонцем високо птаство розганяє. Де ти, сину, де?"

Голос і шептання бабине переривалось, а потім вона знов починала:

„Таж як їхав, то й коня з собою взяв. Зосталась булана в мене з гнідим лошаком. Булану взяли оті буденні, чорти з одним рогом. А я з гніденькою, як сироти: вона без матері, а я без сина".

В думці бабиній роєм пролітали уривки споминів про пережиті дні самітности. Гніденька, — що то за втішне було лошатко! Граються було з телятком, як діти. А схоче їсти гніденька, то до баби в сіни, а то й у хату прийде. Положить бабі голову на плече і дивиться розумним чорним оком, ніби каже: „Дай, бабусю, хлібця!"

І баба Гапка доглядала гніденьку. Скребницею її що дня чистила, в літі водила до річки купати, а зимою теплою водою в стайні обмивала.

„А може, думала, вернеться незабаром Грицько, то й буде чим господарювати. Запряже в один віз з коровою, то й буде чим у полі робити".

Виросла гніденька, така гладенька та гарна, білокопита і з лисинкою на лобі. Не треба було її в возі поганяти; сама знає, де треба бігти, а де ходою йти. І путати не треба, як пасеться, бо сама не піде в шкоду, вибирає траву над дорогою. Прожила бабуня з гніденькою аж до 1929 року. Знайшлося лошатко у гніденької: вилита мати, з такою самою лисинкою на лобі.

Одного разу, в неділю після Різдва, верталась баба Гапка з церкви додому. В чорнім очіпку, в чорній кожушанці, з ціпочком у руці, щоб не впасти, бо було слизько. Чує — у дворі гомін людський; бачить — якісь чужі люди в її господарстві порядкують.

„Добридень, з неділею будьте здоровенькі", — вклонилась бабуся знайомим і незнайомим людям.

„Ви Агафія Куцоволенкова?" — суворо спитався у неї незнайомий чоловік у кожусі і в шапці з навушниками.

„Я", — несміливо озвалась баба Гапка.

„Так ось на тій підставі, що ви й досі не заплатили наложеного на вас податку 520 карбованців, 71 копійок, маємо продати ваше господарство".

Баба в сльози. Вона нічого такого не знала. А якби знала, то хіба може такі великі гроші зібрати? Деж пак 520 карбованців!

Чоловоік з навушниками допитливо звернувся до голови сільської ради, Якима Безковайного, маленького з рудуватими вусами і з закислими оченятами чоловічка.

„Так тошно, товаришу комісар, їй оповістку посилали, а що не було її дома і все одно такої податі не всилі заплатити, так ми вже її не турбували. Самаж каже, що не може, так на що бумагу стребляти?"

Комісар задоволено засміявся, показуючи золоті зуби. Мовляв, „хлопці з комячейки розуміють політику".

„Так, громадянине, приступаємо до громадської продажі", — гукнув комісар. „Пошліть селом десятника, нехай кличе людей, щоб купували".

За пів години було на бабинім Гапчинім подвірю повно людей. Перед хатою поставили стіл, покритий червоним сукном (комісар із собою привіз). Молоток вистукує по столі:

„Бочка з капустою квашеною, оцінка 25 копійок, на око 5 пудів. Хто більше?"

„Трицять! Трицять пять!" кричать з сільського активу".

„Раз, два, три" — стукає молоток. „Получіть, громадянко Незіпайлова, вашу капусту".

Купували тільки члени комуністичного активу. Всі інші селяни тільки понуро дивилися, як забезцінь розбирають тяжкою кількадесятьлітньою працею придбане Куцоволенчишине господарство. Кожний боявся купувати, бо сподівався на завтра такої самої „комісії".

Бабуся Гапка стояла біла, як крейда, коло стіни своєї хати й дивилася мертвими очима на все, що кругом неї діялось. Нещастя було таке велике, що вона не могла плакати, не могла й говорити, віби німа стала.

Один із чужих комісарів виніс з хати рушник та Грицькову фотоґрафію. Прочитавши напис на прапорі, комісар з навушниками лайнувся ганебною московською лайкою з навушниками вилаявся гашись, підбіг до закостенілої баби Гапки. Всю його „українізацію", як корова язиком злизала, і він перейшов на „общепонятний язик":

„А ето што за бандіт такой? Што ето за контрреволюція? Ґаварі!" І махав кулаками біля бабиного облича.

„Та це її син", промовила за бабу Гапку її сусідка Килина Кармазинка. „Він був у вільних козаках, а тепер незвісно де; кажуть, ніби вбито його".

У баби Гапки вернулась мова:

„Ні, — ледви чутно прошептала вона. Мій син живий. Як вернеться, то знов усе господарство буде наше".

Тут сталося щось страшне. Зсатанілий комісар ударив бабу Гапку за її слова ногою в живіт. Світ перед нею вкрився чорною хусткою; непритомна впала вона на холодний сніг.

Пізно в ночі очуняла баба Гапка в себе в хаті на лаві. Все тіло боліло, біля правого вуха мов огнем пекла одна — єдина точка, до якої невидима ворожа рука прикладала розпечену на огні швайку. Як швайка наближалась до тієї точки, баба стогнала і перевертались на лівий бік.

„Де це я?" — питала Гапка, оглянувши одним оком хату: вона не могла пізнати своєї власної хати, так у ній усе позривали й порозтягали комісарі.

„Лежіть, бабусю; ви в своїй хаті. Випийте водички", — казала Килина Кармазинка, що сиділа в баби в головах.

Перед бабою промайнули страшні події сьогодняшнього дня. Килина розповіла бабі Гапці, як „комунія" все порозбирала, і як вона купила ніби для себе цей стіл і оцю лаву, що на ній лежала баба, бож „людоїди" полишали самі голі стіни".

„А де Грицькова карточка?"

„Отой же скажений кацап подрав і потоптав".

„А де гніденька?"

„Члени кюлективу купили за девять карбованців".

Баба заплакала гіркими сльозами; мороз по ній пішов, аж лава затремтіла.

Як видужала баба і встала на ноги, то перше, що зробила — поставила високий девляний хрест коло хати під вікном. Харчувалась у зимі картоплею, закопаною на городі, так, що й „комунія" не могла знайти. Висохла, почорніла, як земля, згорбилась. А як настала весна, то рутою обсадила хрест та любистком. Квітчала той хрест так, ніби справді під ним лежало в землі тіло її сина. І вже в граматку казала дякови записати Грицька, і панахиду піп відправив.

Теплої весняної днини сиділа баба Гапка на призбі під хатою, гріла на сонечку старі натруджені кости. Вулицею щось їхало возом, і несподівано підручна гніда білокопита коняка з пооббиваною батогом спиною та з обшмуглянини боками, повернула просто на бабине подвіря. Напів сонний погонич не помітив, як віз підїхав до самої хати. Баба пізнала свою гніденьку і пошкандибала їй на зустріч. Худа конячина дивилася сумними очима на свою колишню господиню й поводила вухами. Погонич спостеріг, що не туди заїхав і, люто вдаривши по конях, навскачки виїхав з подвіря на вулицю.

Прийшли Зелені Свята. Прибрала, причепурила баба Гапка свою хатину, уквітчала синів хрест волошками й васильками. Пообідавши, лягла в хаті на твердій лаві спочити. Ще не вспіла задрімати, коли чує кінський тупіт на подвірю. Серце сатрої стрепенулось: а може Грицько вернувся з далекого краю? Чим же вона його зустріне й привитає?

Мерщій схопилась бабуся та до дверей.

Стоїть гніденька, худа-худа та нещасна. Мабуть не з медом їй у тій комунії. Поклала бабі голову на плече, як колись малою це робила, й дихала теплим повітрям коло бабиного вуха.

Дала їй баба сінця і намітала в коморі кухлик вівса, голубила й пригортала розумну голову тварини, говорила до неї, як до людини:

„Тож не дурно з тієї комунії не тільки люди, а й коні тікають"...

Гніденька смачно хрупала овесець і дивилася на бабу терплячими розумними очима.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ВІД ШКОЛИ УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ТАНКУ В. АВРАМЕНКА

ДО МІСЦЕВИХ КОМІТЕТІВ ЮВИЛЕЙНОГО СВЯТА В ЧЕСТЬ ЮРІЯ ВАШИНҐТОНА ТА ДО ІНШИХ ДІЯЛЬНИХ ГРОМАДЯН.

ГРОМАДЯНИ!

Цими днями проголошено порядок виступів Українського Хору під управою Олександра Кошиця й Українського Народнього Балету під проводом Василя Авраменка, для звеличання 200-літньої річниці народження Юрія Вашинґтона. До тих місцевостей, де такі виступи мають відбутися, вислано листи з проханням допомоги при влаштуванні свята.

Деякі громадяни взялися до праці таки зараз і вже донесли про винайм саль та про орґанізування місцевих Ювилейних Комітетів. Для таких треба висловити лише признання, бо вони зрозуміли, що українське свято в честь Вашинґтона це найліпша нагода представити великій Америці українське мистецтво, як знак високої культури українського народу. Всюди, де відбувається українське свято, запрошують місцеві комітети Американців не-українського походження до себе в гості. В той спосіб витворюється оце зближення чужого нам елементу з нашим, і наше молоде покоління почувається гордим з того, що воно стає господарем у цьому великому краю.

Однак є ще громади, де не чути відзиву на зазив та на письма. З деякими громадянами ми навіть не можемо порозумітися, тому просимо їх отсею дорогою дати нам знати, які приготування вони роблять для допомоги наміченим виступам. Дуже просимо не легковажити справи, бо це початок великого діла!

Ті громади, що вже розпочали працю і зложили місцевий комітет, зволять поробити фотоґрафічні знимки з Комітету та інших людей, що допомагають святови, бо ті знимки знайдуть місце в ювилейному альбомі, який приготовляється на памятку участи Українців у ювилею Юрія Вашинґтона. Де через припадковий збіг обставин є непорозуміння між одиницями або ґрупами, просимо знайти спосіб сконцентрування акції, яка виявилаб силу українського елементу в місцевости або в околиці. Цеж усе вийде лише на добро кождої української одиниці й цілого загалу.

В довірю на власні сили двигаймо діло, а тоді й чужі радо прийдуть нам з допомогою!

ШКОЛА УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ТАНКУ.

Василь Авраменко, управитель,
Евген Скоцко, секретар.

Ню Йорк, 12 березня 1932. (Огол.)

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На „Народний Дім" в Мислові, повіт Скалат.

На докінчення будови „Народного Дому" в Мислові зложили як різдвяну коляду слідуючі: А. Пелих 35 дол.; Т. Ґораль 7 дол.; по 6 дол.: О. Кінаш, Г. Гурин, В. Ґораль, І. Перчишин, М. Кінаш, М. Дацко, М. Осадчук, П. Вовк; по 5 дол.: М. Мудрий, А. Водюк, І. Потурний; по 3 дол: О. Ґораль, А. Кучмак; по 2 дол.: П. Білик, Г. Закапич, І. Чорній, Г. Коханович, Ф. Лещук, Ю. Дрогомирецький, Ф. Геник, С. Яворський, М. Микитович, П. Мудрий, П. Баранкевич, К. Глива, П. Кінаш; В. Децик 1 дол. 50 цнт.; по 1 дол.: П. Білик, М. Ґураль, Я. Семенко, Марія Когут, К. Ґолембйовський, Д. Яворський, Р. Ткачук, Г. Партика, А. Франковський, С. Луцків, Т. Війтович, М. Ґук, М. Віґар, І. Ґораль, М. Ґуменюк, Г. Горбатий, Г. Ґалунка, І. Карапура, П. Мелещук, П. Босак, В. Кручковський, А. Босак, М. Баран, К. Липка, П. Драй, Катерина Маслій, В. Семянишин, Г. Кучмак, Й. Олещук, С. Червінський, М. Оконь, М. Данько, М. Винник, Н. Н.; по 50 цнт.: О. Драґан, І. Витак.

Коляди було $173.50; в касі з давного залишилось $13.75; разом $187.25.

До краю вислано $185.00, рештою оплатилось пересилку.

Нюйорський Комітет вислав досі до рідного села $1,530. Дім вартує $3,000. Допомогли цей дім будувати також брати з сусідних сіл: Заднишівки, Оріховець, Чернилівки.

За Комітет:
О. Кінаш, голова;
Г. Гурий, скарбник;
В. Гораль, секретар.

—o—

НАНТІКОК, ПА.

Коляда на Рідну Школу.

Парохія св. о. Николая в Нантікок, Па., пішла за покликом „Свободи": „Коляда для Рідної Школи" й сповнила свій народний обовязок, бо причинилася своєю жертвою до підтримання Рідної Школи. Коляду зложили як слідує: М. Лизогуб, Т. Целен, В. Дзера, І. Плекан, А. Терплевич, о. Ф. Грушецький, А. Ярмончак, Т. Бобак, Й. Сивик, О. Дацко, П. Маціборський, Я. Савчук, І. Цимбаліста, М. Прислопський, В. Фуджак, І. Бабій, Г. Ґарбер, М. Савчук, В. Парцель по 1 дол.; П. Зажний, І. Вельґош, Г. Трищук, І. Олексів, Н. Сивулич, Л. Финцко, А. Волкович, І. Баран, П. Сарновський, І. Колотило, О. Морикот, Й. Фецет, М. Щура, М. Дзубан, В. Бойко, Т. Іванів, Н. Намісняк, Н. Петляк, В. Цалинський, М. Вельґош, М. Пелехач, А. Сьома і Н. Вовк по 50 цнт. Малою жертвою зложили 2 дол. 60 цнт. Разом $33.10.

Колядувати ходили слідуючі школярі: М. Рудавський, В. Савчук, В. Вовк, Г. Плекан, Ів. Плекан і А. Бобак:

Гроші вислано до краю через Обєднання.

о. Ф. Грушецький,

—o—

АНСОНІЯ, КОНН.

На Рідний Край.

Стейтова Організація переслала через Обєднання до Рідного Краю $135. Згідно з ухвалою зїзду стейтової орґанізації гроші призначено: на Рідну Школу $50, на УВО $50 і на інвалідів $35.

За Уряд: **Васидь Калина,** предс.; **Теодор Захаревич,** касієр; **Олександер Мерещак,** секретар фін.

—o—

БРІДЖПОРТ, ПА.

Коляда на Рідну Школу.

У неділю по Різдвяних Святах наша молодіж, що згуртована біля парохії св. Петра й Павла, пішла з колядою на Рідну Школу. У кождого Українця забилося серце, коли він побачив, що діти, котрі роджені тут в Америці, були горді з того, що йдуть збирати коляду на Рідну Школу в краю своїх батьків, щоб там могли українські діти вчитись рідної мови, а не ляцької. Оті наші малі діти, не зважаючи на безробіття, заколядували $32.60. До цієї коляди додали гр. Лука Сарабун на Рідну Школу $1.50, $2 на боєвий фонд, $2 на інвалідів; гр. Іван Довгань на Рідну Школу $1, на боєвий фонд $2, на інвалідів $2. Отож уся збіка принесла разом $42.60.

Коляду зложили: С. Волошин $2; по $1: Анна Брингелевич, М. Козак, К. Білик, П. Вовк, П. Мартинюк, Й. Муц, І. Влох, І. Довгань, Ю. Кушнір, І. Буката, Л. Сарабун, Т. Климюк, Г. Шибал, Й. Пертак, М. Вовк, Марія Кухна, І. Бабій, Л. Швець, Анна Меґлес, І. Ґрудзінський, М. Солтис, М. Гуцуляк; по 50 ц.: С. Шимра, Й. Бабій, А. Козак, І. Мацик, Г. Ющак, М. Смішко, В. Степаняк, Й. Міньґо, Анна Петрик, Е. Скінта, І. Бурий, Г. Соколовський, І. Кльос, М. Іваницький, М. Хомко, П. Бичек; по 25 ц.: В. Стельмах, М. Вокавський; М. Сидор 10 ц.

Разом $42.60.

Ці гроші вислано до краю через Обєднання.

Петро Мартинюк.

З ЖІНОЧОГО РУХУ В АМЕРИЦІ.

ВАЖНИЙ КРОК ВПЕРЕД В ОРҐАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО ЖІНОЦТВА АМЕРИКИ.

На нараді представниць українських жіночих орґанізацій в грудні м. р. за почином Союза Українок Америки **рішено скликати перший конґрес українського жіноцтва Америки, що має відбутися в днях 28, 29 і 30 травня б. р.** В тій цїли вибрано конґресовий комітет перевести се важне діло в життя.

Кождий, хто інтересується українським народним життям, повитає цю вістку з великою радістю, бо скликання цього конґресу є ознакою патріотичного розбудження українського жіноцтва на землі Вашинґтона, вказує на громадське дозрівання нашого жіноцтва, та буде поважним кроком вперед в орґанізації українського жіноцтва взагалі. Союз Українок Америки, що дав почин до цього важного діла, буде мати велику заслугу перед українським народом взагалі, а українським жіноцтвом зокрема.

Українське жіноцтво Америки повитає цей конґрес з великим ентузіязмом і вишле поважне число делеґаток хочби тому, щоби засвідчити свою зрілість та бажання бути нарівні з мущинами у громадськім ділі — в народних актах, змаганнях і обовязках, та забирати голос у народних справах, який належиться жіноцтву.

Українське жіноцтво Америки, щоправда, спізнилось трохи в своїй участи в народних змаганнях та осталося було позаду українського жіноцтва Европи. В часі війни, боротьби за волю та в страшних перших роках по занепаді українських визвольних змагань українське жіноцтво Европи проявило велику свідомість, активність та самопосвяту. Воно орґанізувало поміч раненим, вязням, кухні, комітети, за що наражалось на вороже переслідування. Воно брало живу участь у міжнародніх жіночих конґресах, сміливо виступаючи там в обороні рідного народу і його прав. Воно орґанізувало на чужині, на вигнанню, захоронки, шкілки, запомогові орґанізації і т. д.

Українське жіноцтво Европи та взагалі українські орґанізації в Европі звертались також до українського жіноцтва в Америці за помічю в тих акціях. Та тутешне жіноцтво було ще нерозбуджене й незорґанізоване. Лише де - не - де знайшлись патріотичні, свідомі та енерґійні жінки одиниці. Чи нечисленні жіночі гуртки-товариства, що відозвались на ті заклики з Европи, подали помічну руку та працювали по силам, а властиво понад силу. Тимбільша їм честь і заслуга, що було їх мало, що були вони піонірками, що перші пробивали шлях, хотяй загал українського жіноцтва ще був нерозбуджений. Але приклад сих піонірок розбудив його. За першими орґанізаціями зачали орґанізуватись нові, за першими піонірками зявились помічниці, нові робітниці на народній ниві. Українське жіноцтво Амеики стало прокидатись та орґанізуватись.

Першим знаком цього ширшого розбудження українського жіноцтва було заснowання Союза Українок Америки в 1925 році. В нім зразу злучилось кілька тоді рухливіших жіночих товариств в Ню Йорку, як Жіноча Громада, Жіноча Поміч і Демократичний Клюб, жіночий відділ, щоби поширити жіночу орґанізацію, щоби втягнути ширші круги українських жінок до акції, щоби заохотити молодше українське покоління, щоби дати поміч національним визвольним змаганням українського народу. Сьогодня близько по сімох роках Союз Українок Америки обєднує 36 відділів та сфедерованих жіночих орґанізацій, в яких є понад дві тисячі члениць. Це вже поважна жіноча сила, що стала в народні ряди до праці під кличем: „За волю України". Це вже не одиниці, що стараються понад сили нести поміч старому краєви й заохочувати молоде покоління до праці з їх матерями й батьками, та охоронити їх перед асиміляцією Америки, але орґанізація, що може братися і за ширші акції.

В почуттю цього зросту, щоби його приспішити і щоб втягнути ще ширші жіночі круги до народньої праці, **Союз Українок Америки рішив тепер уладити перший конґрес українського жіноцтва Америки.**

Як видно зі складу комітету, з приготовань та заінтересовання цим конґресом, конґрес поведеться, та буде новим важним кроком в розбудженню орґанізації українського жіноцтва для народної праці.

Українське жіноцтво є силою — але доси дрімаючою силою. Воно, хто знає, чи не численніше та засібніше від мущин Українців в Америці. Воно менше від мущин обтяжене зарібковою працею, та має більше вільного часу для громадської праці. Воно може подвоїти, а то й потроїти сили української еміґрації в Америці. Як би воно зорґанізувалось як слід, воно може заважити як важний чинник у визвольних змаганнях українського народу. Доси головно мущини давали полічну та грошеву поміч старому краєви. Наскільки більша буде ця поміч, коли все жіноцтво Америки возьме в ній активну участь!

Длятого **ввесь український загал в Америці, а також** і в **Европі, повитає певно** з одушевленням **цей перший** жіночий **конґрес в Америці,** та **побажає йому, щоби він став початком нової доби в життю українського жіноцтва Америки.** Зібране на сім конґресі жіноцтво почує свою силу та свою народну відповідальність й певно піде сміло вперед заняти належне місце в лавах свідомого українського загалу. **Конґрес цей буде певно почином до ширшої орґанізації всього американсько-українського жіноцтва в правдиву народну силу.** Цього чекає український загал. Українські жінки! Ввесь нарід глядить на Вас, як Ви проявите свою зрілість на громадськім полі.

О. Лотоцька.

З ЖІНОЧОГО РУХУ.

ВІДОЗВА ДО УКРАЇНСЬКОГО ЖІНОЦТВА В АМЕРИЦІ.

У відозві, що вміщена в попередньому числі „Свободи", сталася друкарська помилка й пропущено адресу, на яку треба посилати датки на орґанізацію зїзду. Дотичний уступ має бути:

Просимо також усіх приятелів і симпатиків ідеї надсилати свої датки на адресу: Mrs. Antonina Latyshewsky, 315 Etna St., Brooklyn, N. Y.

Чеки й моней ордери виставляти на те саме імя.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ТАРЗАН І ДОРОГОЦІННОСТИ З МІСТА ОПАР. (87)

„Я, Магомед Бейд, можу вратувати вас, а більше ніхто. Отсе памятайте!" — вигукнув він і пігнав свого коня геть вперед. Лейді Ґрейсток не знала тепер: чи вірити Арабови, чи ні? Їй так не хотілося зневірятися в тому, що їй говорив і обіцяв Фреколт, а тому вона все старалася знайти собі втіху, що Араб її здурив. Та всеж вона більше не могла бути спокійною й все частіше задумувалася, пригадуючи свої минулі зустрічі з Бельгійцем.

—o—

Коли на ніч Араби отаборилися, то для лейді Ґрейсток поставили намет між наметом Вепера й Бейда. Біля неї призначили двох вартових, а тому на ніч розвязали їй руки від шнурів. Лейді Ґресток довго не йшла до середини намету, а лишалася на дворі між двома вартовими. Вона в своїй голові перебирала кілька разів всю минувшину, а найбільше спинялася на життю на фармі та на руїні її, а також на поведінці Фреколта.

—o—

Пригадала вона все. Пригадала, як її муж вирядився до Опару по золото. Пригадала напад Арабів, зруйнування фарми, а потім усі страшні пригоди. Остаточно зворушила її доля мужа, який невідомо де загинув. Отут була зявилася надія на Фреколта, але Араб своїми розмовами підорвав і цю надію. Не витримали нерви й гіркі сльози полилися з очей. Ослаблена й змучена, лейді Ґрейсток упала на ліжко й скоро заснула.

—o—

Пізно в ночи постать, загорнена в арабський плащ, вийшла з намету. Вона підійшла до намету лейді Ґрейсток і щось сказала на вухо вартовому. Той кивнув головою на знак згоди й пішов геть. Тоді ця постать тихенько підійшла до другого вартового, що сидів у середині намету лейді Ґрейсток, і теж щось шепнула на вухо йому. Цей вартовий також пішов геть. Потім постать почала наближатися обережно до ліжка лейді Ґрейсток.